

ความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน
เพื่อการเกษียณอายุ กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

**Financial literacy and saving behavior affect financial planning for retirement: a
case study of working-age people in Bangkok**

วิชา ฐระนนท์

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุ 2) เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุ 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบแบบการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41 - 50 ปี สถานภาพสมรส/อยู่ร่วมกัน มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และส่วนใหญ่มีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 15% ต่อปี ความรู้ทางการเงินกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.78 พฤติกรรมการออม กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.09 และการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุ กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.11 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้ด้านอัตราเงินเพื่อส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความรู้ทางการเงิน, พฤติกรรมการออม, การวางแผนการเงิน, การเกษียณอายุ

ABSTRACT

Study of financial literacy and saving behavior affect financial planning for retirement: a case study of working-age people in Bangkok has a purpose 1) study personal information that affects financial planning for retirement 2) Study financial knowledge that affects financial planning for retirement 3) Study saving behavior that affects financial planning for retirement The population used in this study was 400 working-age people in Bangkok. The instrument used for data collection was a questionnaire Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis test

The study found that most of the respondents were female, age 41 - 50 years old, marital/cohabiting status. Have a bachelor's degree have a monthly income of 30,001 – 40,000 baht, most of whom work as employees of private companies and most of them pay 15% personal income tax per year. Financial knowledge. A case study of working-age people in Bangkok the total effect was at a high level, with an average of 3.78, saving behavior. A case study of working-age people in Bangkok the total results were at a high level with an average of 4.09 and financial planning for retirement A case study of working-age people in Bangkok the total effect was at a high level with an average of 4.11. The results of the hypothesis test revealed that knowledge of inflation had an effect on financial planning. for retirement: a case study of working-age people in Bangkok statistically significant at the 0.05 level

Keywords: Financial literacy, Saving behavior, Financial planning, Retirement

ความเป็นมาและปัญหาของการศึกษา

ในยุคเศรษฐกิจของคนไทยในปัจจุบันนี้เป้าหมายการวางแผนการใช้เงินเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย เพราะส่วนใหญ่คนเรามีรายได้จำกัด การวางแผนทางการเงินสามารถแตกต่างกันตามปัจจัยของแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางเพศ อายุ อาชีพ รวมไปถึงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน การวางแผนการเงินจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของบุคคลทุกคนในทุกช่วงวัย

โดยเฉพาะวัยทำงาน เป็นวัยที่มีรายได้หลักจากการทำงาน ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนทางการเงินเพื่อประโยชน์ในอนาคต ได้แก่ สร้างความมั่งคั่ง ปกป้องความมั่งคั่ง เพิ่มพูนความมั่งคั่ง และส่งมอบความมั่งคั่ง (ศิริสุข อินละคร, 2552) การดำเนินชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงาน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงเกิดปัญหาตามมาว่าทุกคนควรจะทำอย่างไรเพื่อให้มีเงินสำรองเก็บไว้สำหรับอนาคตหรือสามารถใช้จ่ายได้อย่างไม่ขาดแคลนหลังเกษียณอายุการทำงาน มีเงินใช้ยามฉุกเฉิน และมีเงินออมสำหรับทุนการศึกษาของบุตรหลาน ซึ่งไม่เพียงแต่จะต้องมีวินัยในการออมเท่านั้น แต่ยังต้องมีแผนการลงทุนที่ดีและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้สามารถเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ภาษี เงินเพื่อ และค่าใช้จ่ายเพื่อสนองความต้องการของบุคคลเอง ซึ่งเป็นต้นเหตุ ที่ทำให้ทรัพย์สินที่มีไม่สามารถเพิ่มพูนขึ้นได้

การปลดเกษียณจากการทำงานย่อมเกิดขึ้นเมื่อถึงเวลาและวัยอันสมควร สิ่งนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในสังคม มีหลายคนประสบปัญหาในการใช้ชีวิตและการปรับตัวหลังเกษียณ สิ่งที่จะช่วยให้สามารถปรับตัวเพื่อให้ใช้ชีวิตหลังเกษียณได้ราบรื่น ต้องอาศัยการวางแผนล่วงหน้าและการสนับสนุนดูแลจากคนในครอบครัว ฉะนั้นการทำความเข้าใจและเรียนรู้สิ่งที่จะเกิดขึ้นในช่วงชีวิตหลังเกษียณนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เราสามารถเตรียมตัวและเตรียมใจในการที่เข้าสู่วัยเกษียณได้ง่ายขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร นั้นเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลต่างกัน ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ความรู้ด้านการเงินต่างกัน ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
3. พฤติกรรมการออมต่างกัน ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษา กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับประชากรศาสตร์

ปรมา สตะเวทิน (2546) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับลักษณะของคนที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มจะมีความสามารถในทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุการตัดสินใจนำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ในการวิเคราะห์ผู้รับสารจะต้องวิเคราะห์จากจำนวนคนๆ มาก โดยการแยกผู้รับสารเป็นกลุ่มตาม ลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุสถานภาพทางสังคม การศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพ เป็นต้น ซึ่ง ลักษณะดังกล่าวนี้มีผลต่อความแตกต่างในการรับรู้ข่าวสาร การตีความข่าวสาร การวิเคราะห์ข่าวสาร และความเข้าใจความทั้งสิ้น โดยมีลักษณะและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เพศ หญิง-ชาย-เพศทางเลือก มีลักษณะทางกายภาพ ความถนัด สภาพจิตใจที่แตกต่างกัน ซึ่งจะแสดงให้เห็นผ่านในเรื่องของความคิด ค่านิยม และทัศนคติ
2. อายุ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพฤติกรรมการมีความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุ เพราะอายุจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคล อายุจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้หรือแสดงความคิดเห็น ความเชื่อ ทัศนคติลักษณะการตอบโต้ต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ
3. การศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งที่ใช้กำหนดลักษณะความรู้ของแต่ละบุคคลโดยที่การศึกษาในแต่ละสาขาวิชาจะมีมุมมองในด้านความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน ที่แตกต่างกันออกไปตามแต่สาขาวิชาที่ได้ศึกษามา เพราะเนื่องจากสถาบันการศึกษาจะอบรมให้แต่บุคคลมีความคิด บุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไป
4. สถานภาพสมรส หมายถึง การครองเรือน ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็นคนโสด สมรส หม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ลักษณะความแตกต่างด้านขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อถือทางด้าน ศาสนาย่อมมีอิทธิพล

ต่อสถานภาพการสมรส ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการรับรู้ข่าวสาร สถานภาพสมรสของบุคคลจะบ่งบอกถึงความมีอิสระในการตัดสินใจและอิทธิพลต่อกระบวนการคิดการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร สตรีที่สมรสแล้วและสตรีที่ยังโสดย่อมมีกระบวนการรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากสภาพครอบครัว และอิทธิพลของจำนวนบุคคลรอบข้าง

5. สถานภาพทางสังคม ได้แก่ เชื้อชาติชนชาติถิ่นฐาน ภูมิลำเนา พื้นฐานครอบครัว อาชีพ รายได้ และฐานะทางสังคม ซึ่งสถานะทางสังคมและรายได้ของผู้มีความรู้ทางการเงิน การวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุและสถานะภาพทางเศรษฐกิจ ทำให้แต่ละบุคคลมีทัศนคติที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มีค่านิยมที่แตกต่างกัน และจะมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้การวางแผนทางการเงิน

กฤษฎา เสกตระกูล (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า การจัดทำงบการเงินส่วนบุคคล และการตรวจสอบสภาพทางการเงิน เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อความมั่งคั่ง ใช้บอกว่าบุคคลอยู่ ณ ที่ใดในปัจจุบัน แต่ยังไม่ได้บอกว่ากำลังจะไปที่ไหนในอนาคต ซึ่งก็เหมือนการเดินทาง ปกติทั่วไปที่ต้องรู้เป้าหมาย หรือจุดหมายที่กำลังจะไป ในที่นี้ หมายถึง "เป้าหมายชีวิต" โดย "เป้าหมาย ในชีวิต" หมายถึงสภาพหรือ เหตุการณ์ที่บุคคลต้องการให้เกิดขึ้นในชีวิตในอนาคต เช่น อยากเกษียณ อย่างมีความสุข มีเงินใช้พอเพียง มี สุขภาพกายสุขภาพใจที่ดี ลูกๆ จบการศึกษาดี มีงานทำ มีครอบครัวที่ดี มีทรัพย์สินมรดกทอดทิ้งกับลูกหลาน เป็นต้น ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะมีคามฝันอยากบรรลุเป้าหมายในชีวิตคล้ายๆ อย่างนี้ แม้ว่ารายละเอียดของ วิธีการไปสู่เป้าหมายของแต่ละคนอาจจะแตกต่างกัน เช่น บางคนใช้วิธีทำธุรกิจ บางคนใช้วิธีการทำงานเป็นพนักงานมืออาชีพในองค์กร เป็นต้น

ในการวางแผนทางการเงินจะถือว่าเป้าหมายในชีวิต ก็คือ "เป้าหมายทางการเงิน" แม้ว่าสภาพของการบรรลุเป้าหมายในชีวิตสามารถมองได้หลายด้าน เช่น การมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จจากการงาน การมี ร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง แต่ด้านหนึ่งที่ขาดไม่ได้ก็คือ การมองสภาพของการบรรลุเป้าหมายในชีวิตให้เป็น ตัวเลขทางการเงิน เช่น การบรรลุชีวิตวัยเกษียณอย่างมีความสุข มีเงินใช้หลังเกษียณอย่างเพียงพอ โดยต้อง สามารถระบุให้ได้ว่า หลังเกษียณแล้วต้องการใช้เงินเดือนละเท่าใด นี่ก็เป็นการเปลี่ยนจากเป้าหมายในชีวิตให้ เป็นเป้าหมายทางการเงิน แต่ก็ยังเป็นเรื่องเดียวกัน การตั้งต้นให้มีเป้าหมายทางการเงิน ทำให้คิดย้อนกลับมาได้ ต่อไปว่า ณ วันที่เกษียณต้องมีเงินอย่างน้อยเท่าใด และจากวันนี้จนถึงวันเกษียณต้องเก็บเงินเดือนละเท่าใดจึง จะได้เงินก้อนนั้นและเทียบกับที่เก็บออมอยู่ตอนนี้จะต้องออมเพิ่มอีกหรือไม่

และควรกำหนดรูปแบบการออม และการลงทุนในรูปแบบอื่นเพื่อเร่งให้บรรลุเป้าหมายให้เร็วขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ เป็นต้น การอธิบายในลักษณะนี้ จะทำให้มองเห็นภาพของการวางแผนทางการเงิน

ศิรินุช อินละคร (2548) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายทางการเงินอาจกำหนดตามระยะเวลา ได้แก่ เป้าหมายทางการเงินระยะสั้น และเป้าหมายทางการเงินระยะยาว ดังนี้เป้าหมายทางการเงินระยะสั้น (Short Term Financial Goals) คือเป้าหมายการเงินที่ต้องการทำให้สำเร็จในระยะ 1 ปี เช่น ต้องการมีเงินออมฉุกเฉิน 50,000 บาท ในอีก 6 เดือนข้างหน้า

เป้าหมายทางการเงินระยะยาว (Long Term Financial Goals) ในระยะยาวนั้นเป็นเป้าหมายทางการเงินที่สำคัญสุดแล้ว แต่คนส่วนใหญ่มีกมลละเลยมากที่สุด ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ต้องการในระยะเวลามากกว่า 5 ปีขึ้นไป เพราะคิดว่ายังกอีกตั้งนานกว่าวันนั้นจะมาถึงและคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัวเพราะยังสนใจเฉพาะในปัจจุบันเท่านั้นอยู่เลย ตัวอย่างของเป้าหมายการเงินในระยะยาว เช่น การซื้อบ้านใหม่ การศึกษาของลูกหลาน รวมถึงการเตรียมเงินสำหรับใช้ในวัยเกษียณสำหรับมนุษย์เงินเดือน เช่น ต้องการมีเงินใช้จ่ายเดือนละ 20,000 บาท ดังนั้นเงินที่ควรจะมี คือ $20,000 \times 12 \text{ เดือน} \times 20 \text{ ปี}$ (จำนวนปีที่มิชีวิตอยู่หลังการเกษียณ) แสดงว่าเราควรจะมีเงิน 4,800,000 บาท เป็นต้น

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออม

การออม คือ รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปที่เรียกว่า เงินออม โดยทั่วไปการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มากกว่ารายจ่ายของเขา ทางที่จะเพิ่มเงินออมให้แก่บุคคล อาจทำได้โดยการพยายามหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นด้วย การทำงานมากขึ้น ใช้เวลาว่างในการหารายได้พิเศษ หรือการปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพมีรายได้สูงขึ้น เป็นต้น นอกจากนั้นการลดรายจ่าย ลงด้วยการรู้จักใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมก็จะทำให้มีการออมเกิดขึ้นได้ (อาภรณ์ รัชไช, 2560)

ดังนั้น พฤติกรรมการออม (Saving Behavior) หมายถึง การแสดงออกของบุคคลต่อการออมซึ่งเป็นผล มาจากองค์ประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม และเกิดความรู้สึกเห็นความสำคัญของการออม (ซี อาร์เอ็ม, 2017)

แนวคิดเกี่ยวกับการออมเพื่อการเกษียณอายุ

กาญจนา หงส์ทอง (2551) แบ่งประเภทของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล โดยการวางแผนการเงินมีหลักการดังนี้

1. การวางแผนเพื่อการออม การเลือกช่องทางหรือรูปแบบการออมที่เหมาะสมที่สุดและยอมรับความเสี่ยงที่ตนเองรับได้ก็จะได้รับผลตอบแทนที่แตกต่างออกไป และสิ่งที่สำคัญในการออมเงิน คือ การออมเงินอย่างเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับรายได้และค่าใช้จ่าย

2. การวางแผนเพื่อการลงทุน จะต้องลงทุนด้วยวิธีการกระจายความเสี่ยง การเลือกช่องทางในการลงทุน และการกระจายระดับความเสี่ยง เพื่อพร้อมกับการตั้งรับทุกสถานการณ์ที่ อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต เป็นการลงทุนที่เหมาะสมกับในแต่ละช่วงเวลาหรือเหตุการณ์การลงทุน

3. การวางแผนเพื่อการบริหารหนี้โดยประมาณการค่าใช้จ่ายหนี้สินของตนเองและการควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นการระมัดระวังการใช้จ่าย และการหาวิธีปลดหนี้โดยจะต้องเรียงลำดับความสำคัญ ก่อน-หลัง ตามลำดับ

4. การวางแผนเพื่อบริหารความเสี่ยง ความเสี่ยงทางการเงินที่มีความสำคัญ คือ อุบัติเหตุความเจ็บป่วยและความตาย ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทางการเงินอย่างมาก ดังนั้นจึงควรบริหารความเสี่ยงโดยการทำประกันชีวิต เพื่อไม่ให้เกิดเป็นภาระกับครอบครัว หรือทายาท การบริหารความเสี่ยงทางการเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) สำหรับการศึกษานี้คือ กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2566 ไม่ทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจน

กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ที่สำหรับการศึกษานี้คือ กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2566 ได้จากการเลือกตัวอย่างแบบ Accidental Sampling เป็นการเลือกที่มีได้กำหนดไว้ล่วงหน้าว่ามีใครจะเป็นตัวอย่าง ดังนั้นเมื่อพบเจอใครก็เลือกคนนั้นเป็นตัวอย่าง คนใดไม่ตอบก็หาคนใหม่ เก็บข้อมูลได้ครบตามจำนวน 400 คน (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551:

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ส่วนที่ 2 ความรู้ทางการเงิน

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 4 การวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษา กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4. ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้วทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสาร บทความ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สูตรหาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้แปลความหมายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency Table)

2. สูตรค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean หรือ \bar{X}) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลคุณลักษณะของปัจจัย

3. สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4. การทดสอบความแตกต่างทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษา กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้การทดสอบแบบ t-test และ One-way ANOVA

5. การวิเคราะห์ความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษา กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครใช้การทดสอบแบบการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษา กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41 - 50 ปี สถานภาพสมรส/อยู่ร่วมกัน มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 30,001- 40,000 บาท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และส่วนใหญ่มีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 15% ต่อปี

**2) ผลการศึกษาความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุ
กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร**

พบว่า ความรู้ทางการเงิน กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านทราบว่าเมื่อเวลาผ่านไปมูลค่าของเงินจะเปลี่ยนแปลงไป เช่น เงิน 100 บาทในวันนี้ อาจจะมีมูลค่าไม่ถึง 100 บาทในอีก 1 ปีข้างหน้า และถ้าปล่อยทิ้งไว้เฉยๆ มูลค่าของเงินจะลดลงในปีถัดๆไป สังเกตได้จากค่าครองชีพที่สูงขึ้นทุกปีจากอัตราเงินเฟ้อ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 รองลงมา คือ ท่านทราบว่าบัญชีเงินฝากประจำ (Time Deposit) มักมีกำหนดระยะเวลาในการถอนเงินที่แน่นอน อัตราดอกเบี้ยที่ได้จะสูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ แต่ส่วนใหญ่ต้องเสียภาษีเงินได้ 15% ของดอกเบี้ยที่ได้รับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และอันดับสุดท้าย คือ ท่านทราบว่าควรกู้เงินเท่าไร ให้เหมาะสมกับรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40 ตามลำดับ

**3) ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุ
กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร**

พบว่า พฤติกรรมการออม กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า มีผลรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านตั้งเป้าหมายการออมเงินระยะยาว และพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 รองลงมา คือ การออมช่วยให้ท่านมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และอันดับสุดท้าย คือ ท่านมีการออมเงินไว้สำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในอนาคต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ตามลำดับ

**4) ผลการศึกษาการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุ กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานใน
เขตกรุงเทพมหานคร**

พบว่า การวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุ กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านคิดว่าชีวิตวัยเกษียณอย่างมีความสุข คือการมีเงินใช้อย่างเพียงพอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 รองลงมา คือ การบริหารและการวางแผนการเงินทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินชีวิต (Life Goals) ของบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และลำดับสุดท้าย คือ ท่านมีการระมัดระวังค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น เพราะอาจจะกระทบต่อเงินออมที่ไว้ใช้หลังการเกษียณอายุ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1) การเปรียบเทียบการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุ กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแล้ว ปัจจัยประชากรศาสตร์ที่ของแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา/ต่อปี ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ในเรื่องเพศโดยการวิเคราะห์ ค่าที (t-test) และในเรื่องอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา/ต่อปี โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ของผู้ใช้บริการจำนวน 400 คน พบว่า เพศ อาชีพ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา/ต่อปีสรุปผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมการออม ที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2) การเปรียบเทียบความรู้ทางการเงินส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความรู้ด้านอัตราเงินเฟ้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความรู้ด้านมูลค่าเงินตามเวลามีค่า และความรู้ด้านการกระจายความเสี่ยงไม่แตกต่างกัน

3) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านพฤติกรรมการจัดการวางแผนใช้จ่ายและหนี้สิน ด้านพฤติกรรมการบริหารความเสี่ยง และด้านพฤติกรรมการออมและการลงทุน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษา ความรู้ทางการเงิน กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ท่านทราบ ว่าเมื่อเวลาผ่านไปมูลค่าของเงินจะเปลี่ยนแปลงไป เช่น เงิน 100 บาทในวันนี้ อาจจะมีมูลค่าไม่ถึง 100 บาท ในอีก 1 ปีข้างหน้า และถ้าปล่อยทิ้งไว้เฉยๆ มูลค่าของเงินจะลดลงในปีถัดๆไป สังเกตได้จากค่าครองชีพที่สูงขึ้นทุกปีจากอัตราเงินเฟ้อ ท่านทราบว่าบัญชีเงินฝากประจำ (Time Deposit) มักมีกำหนดระยะเวลาในการถอนเงินที่แน่นอน อัตราดอกเบี้ยที่ได้จะสูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ แต่ส่วนใหญ่ต้องเสียภาษีเงินได้ 15% ของดอกเบี้ยที่ได้รับ คือ ท่านทราบว่าควรกู้เงินเท่าไร ให้เหมาะสมกับรายได้และความสามารถในการชำระ

หนี้ มีผลรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญวรัตน์ สุวรรณะ (2564) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของแรงงานนอกระบบ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษาพบว่าแรงงานนอกระบบ มากกว่าร้อยละ 80 ไม่เคยวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ ไม่ทำบัญชี รายรับ-รายจ่ายประจำวัน และมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมเงินเมื่อมีเงินเหลือเมื่อลดค่าใช้จ่ายเท่านั้น แต่สอดคล้องกับ ชีรพัฒน์ มีอำพล (2557) ความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้ทางการเงินส่งผลต่อการจัดสรรเงินออมและการควบคุมค่าใช้จ่าย ในขณะที่การจัดสรรเงินออมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุมากที่สุดรองลงมาคือ ปัจจัยด้านการควบคุมค่าใช้จ่าย และปัจจัยด้าน ความรู้ทางการเงิน

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการออม กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ท่านตั้งเป้าหมายการออมเงินระยะยาว และพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การออมช่วยให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการออมเงินไว้สำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในอนาคต มีผลรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธนาวุฒิ ชีริกจิตกร และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง แนวทางการออมเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณการทำงานของประชากรในภาคกลาง พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อความสำคัญ เกี่ยวกับแนวทางการออมเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณการทำงานของประชากรในภาคกลาง โดย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบการออมเงินและด้านทัศนคติการออมเงิน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ ยุกพล เบ็ญจรงค์กิจ (2542) ได้อธิบายว่า พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงผลักดันจากภายนอกที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน กันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น บุคคลที่อยู่ในลำดับชั้น ทางสังคมเดียวกัน จะมีการเลือกรับและตอบสนองต่อเนื้อหาข่าวสารในแบบเดียวกัน ถ้าในสังคมที่อยู่มีการส่งเสริมการออม และการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของตนเอง รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการออมให้สอดคล้องกับรายได้และ ค่าใช้จ่าย และเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน สอดคล้องกับ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (2561) ที่กล่าวว่า การออมเพื่อเกษียณอายุเป็นการจัดเตรียมเงินไว้สำหรับใช้จ่ายในยามเกษียณ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง ความมั่นคงในการดำเนินชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุที่เข้าสู่ภาวะไม่สามารถทำงานและไม่มีรายได้ รวมทั้งการจัดให้ สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์อื่น ๆ อย่างเช่นเงินช่วยเหลือกรณีทุพพลภาพ เจ็บป่วย และเงินช่วยเหลือแก่ทายาทตามกฎหมาย กรณีสมาชิกมีสิทธิรับบำนาญชราภาพได้เสียชีวิตลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน พบว่า ประชาชนยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเงินมากเท่าไร เช่น ข้อที่ท่านทราบว่าควรกักเงินเท่าไร ให้เหมาะสมกับรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ซึ่งก่อนที่เราจะกักเงินนั้นควรศึกษารายได้ของเราว่าเราพอมีกำลังจะผ่อนชำระเจ้าหนี้ไหม

2. ประชาชนควรมีการศึกษาถึงปัจจัยทางการเงินในด้านต่างๆ เนื่องจากเป็นความรู้พื้นฐานที่ทุกคนจะต้องมี เพื่อการวางแผนในการเกษียณอายุของคนทุกกลุ่มวัย

ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งถัดไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านภาระหนี้สิน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุ

2. เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ควรอาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ผลการวิจัยชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กาญจนา หงส์ทอง. (2551). เข้มทิศการเงิน. กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพฯธุรกิจ.

กฤษฎา เสกตระกูล.(ม.ป.ป.).ตอนที่ 16 : การจัดทำงบประมาณส่วนบุคคล.สืบค้นวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2565, จาก [http:// www.tsithailand.org/index.php?option=com](http://www.tsithailand.org/index.php?option=com).

ธัญวรัตน์ สุวรรณะ.(2564). การวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุ สำหรับข้าราชการและพนักงานเอกชน ในเขตจังหวัดปทุมธานี.วารสารสำนักหอสมุด. มหาวิทยาลัย

ธานีินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ ฯ : วีอินเตอร์พรินท์.

ปรมะ สตะเวทิน (2546). หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ:รุ่งเรืองสาส์น การพิมพ์, 2546.

ศิรินุช อินละคร. (2548). การเงินบุคคล. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.